

SİVAS YATIRIM REHBERİ 2017

Temmuz, 2017

SİVAS YATIRIM DESTEK OFİSİ HAKKINDA...

TR72 Bölgesi'nde faaliyet gösteren Orta Anadolu Kalkınma Ajansı bünyesindeki Sivas Yatırım Destek Ofisi; özel sektördeki yatırımcıların yatırım işlerinin takip edilmesi ve izlenmesi, yatırımcıların önüne çıkan engellere çözüm bulunması, bölge illerinin yatırım imkânlarının yurtiçi ve yurtdışında tanıtılması, bölgedeki işletmelerin kurumsal kapasitelerinin artırılması ile ilgili eğitim ve toplantıların düzenlenmesi, bölgede yenilikçi üretim kapasitesinin artırılması, yerel tüm paydaşlarla ulusal/uluslararası fonlara proje yazılması konusunda hizmet sağlanması veya proje koordinatörlüğü yapılması ve geliştireceği işbirliği protokolleri ile bölge kalkınmasına katkı sağlanması gibi konularda çalışmalar yürütmektedir.

Yatırım Destek Ofisi personeli, mevzuatta belirtilen görev ve sorumlulukları çerçevesinde ajansa başvuran kişi ve kurumlara bilgilendirme yapmaktadır. İçerik olarak ajans desteklerinin yanı sıra diğer kurumların hibe programları ya da yatırım teşvik uygulamaları hakkında olan bu bilgilendirmeler; belirli bir finansal kaynağa sahip girişimcilerin uygun yatırım alanlarına yönlendirilmesi ya da belirli yatırım konularında başvuran girişimcilerin, yatırımına uygun finansal kaynaklara yönlendirilmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir.

Türkiye'deki tüm YDO'lar, Ekonomi Bakanlığı Teşvik Başvurularının alınması, izlenmesi (Yatırım Takip Formlarının takibi) ve Yatırım Tamamlama Ekspertizliğinin yapılması gibi konularda da yatırımcılar için yerel başvuru birimleridir.

Yatırım düşüncesiyle ajansımıza başvuran kişi ya da kurumların talepleri halinde, finansal konular dışında yatırıma elverişlilik anlamında her türlü veri temini de ajansımız tarafından direkt ya da dolaylı olarak sağlanmaktadır.

SİVAS YATIRIM REHBERİ 2017

Temmuz, 2017

İÇİNDEKİLER

GENEL BİLGİLER	4	KÜLTÜR VE TURİZM	25
TARİH.....	4	TERMAL TURİZM.....	25
İKLİM VE COĞRAFYA.....	5	KIŞ TURİZMİ.....	26
NÜFUS.....	5	KÜLTÜR VE İNANÇ TURİZMİ.....	26
SOSYAL GÖSTERGELER	6	DOĞA TURİZMİ.....	26
EĞİTİM.....	6	LOJİSTİK & DIŞ TİCARET	28
SAĞLIK.....	7	LOJİSTİK VE ULAŞIM.....	28
TARIM VE HAYVANCILIK.....	8	DIŞ TİCARET	29
BİTKİSEL ÜRETİM.....	9	DEVAM EDEN KAMU YATIRIMLARI.....	32
HAYVANCILIK.....	12	NEDEN SİVAS?	33
SİVAS'TA TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜNÜN		YATIRIMA YÖNELİK TEŞVİK VE DESTEKLER.....	34
AVANTAJLARI.....	15	EKONOMİ BAKANLIĞI DESTEKLERİ.....	34
SANAYİ.....	16	ORTA ANADOLU KALKINMA AJANSI (ORAN)	
SANAYİ ALTYAPISI.....	16	DESTEKLERİ.....	37
CUMHURİYET TEKNOKENT.....	20	DİĞER DESTEKLER.....	38
YERALTI KAYNAKLARI	22	ORAN KALKINMA AJANSI SİVAS YATIRIM	
		DESTEK OFİSİ	39

GENEL BİLGİLER

TARİH

Hüküm süren uygarlıkların Sebaste, Sipas, Megalopolis, Kabira, Diaspolis (Tanrı Şehri), Talaurs, Danişment İli, Eyalet-i Rum, Eyalet-i Sivas gibi isimlerle andığı Sivas ili tarihinin, arkeolojik kazıların ışığında ortaya çıkan verilere göre neolitik döneme (MÖ 8000 – 5000) kadar uzandığı bilinmektedir.

Rivayete göre Tanrıya şükür, ana ve babaya minnet ve küçüklere şefkat duygularını ifade eden üç adet pınar bu topraklarda bulunur ve bu pınarlara Sipas Suyu adı verilirdi. Sonraki dönemlerde bu suların bulunduğu mevkie "Sipas" adı verilmiştir.

Tarihi İpekyolu'nun üzerinde bulunan Sivas'ta Hitit uygarlığının ardından Frigyalılar, Lidyalılar, Medler, Persler, Makedonlar, Romalılar, Danişmentliler, Selçuklular ve Osmanlılar hâkimiyet kuran diğer devletler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sivas, Osmanlı döneminde; Amasya, Çorum, Tokat, Malatya'nın bir kısmı ve Kayseri illerinin kendisine bağlı olduğu bir eyalet merkezi haline getirilmiştir.

Erzurum Kongresi'nin ardından Milli Mücadele esaslarının tespit edildiği Sivas Kongresi, Atatürk başkanlığında, Sivas'taki Mekteb-i Sultani'de gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında Sivas Milli Mücadele'nin 108 gün boyunca merkezi olmuştur.

Sivas ili tarihi neolitik döneme M.Ö. 8.000-5.000 kadar uzanmaktadır.

İKLİM VE COĞRAFYA

1285 m ortalama yüksekliğe sahip olan ve 27.202 km²lik yüzölçümüyle bu anlamda Türkiye'nin ikinci en büyük ili konumundaki Sivas Doğu Anadolu, Karadeniz ve Akdeniz bölgeleriyle komşu durumdadır.

Alanının % 47,6'sı platolar, % 46,2'si dağlar ve %6,2'si ise ovalarla kaplı olan Sivasın çevresine bakıldığında Kuzey Anadolu sıradağlarının uzantısı olan Köse Dağları, Torosların kuzey kollarından Tecer Dağları ve İncebel Dağları, Akdağlar ve Yama Dağı yer almaktadır.

Uzunyayla ve Meraküm platoları, Kızılırmak, Kelkit, Çaltı vadileri önemli coğrafi oluşumlardır.

Önemli akarsuları Kızılırmak, Kelkit, Tozanlı, Çaltı ve Tohma Çaylarıdır.

1508 bitki taksonuyla Türkiye toplam bitki taksonununun %14'ünü barındıran Sivasın %10'u ormanlarla kaplı durumdadır.

Doğal güzelliklerin çokça yer aldığı Sivas'ta Sızır Şelalesi, Yıldız Şelalesi, Gürün Gökpinar Gölü, Tödürge Gölü, Gürün Şuğul Vadisi görülmesi gereken önemli yerlerdir.

Metrekareye ortama 40 kg yağışın düştüğü Sivas, ağırlıklı olarak karasal iklim özellikleri göstermektedir. Ancak, komşu olduğu bölge sınırlarında komşu bölgenin özelliklerini de taşımaktadır.

NÜFUS

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) 2016 yılı verilerine göre Sivas nüfusu 621.224 olarak tespit edilmiş olup bu nüfusun yaklaşık %74'ü il ve ilçe merkezlerinde, %26'sı ise belde ve köylerde yaşamaktadır. %54'lik bir oran ise Sivas merkezinde ikamet etmektedir. Yaş grubu açısından bakıldığında ise genç nüfusun yoğunluğu göze çarpmaktadır.

SOSYAL GÖSTERGELER

EĞİTİM

Sivas il geneline bakıldığında, 2016-2017 eğitim öğretim yılında okul öncesi, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim ve özel eğitim okulları olmak üzere toplam okul sayısı 656 ve derslik sayısı 5.879 olup, 119.052 öğrenciye 7.941 öğretmen ile hizmet verilmektedir.

Okulöncesi	Anaokulu	33
	Öğrenci	8.717
İlkokul	Okul	311
	Öğrenci	34.538
Ortaokul	Okul	200
	Öğrenci	40.333
Ortaöğretim	Okul	103
	Öğrenci	35.071
Özel Eğitim Okulları (Engellilere Yönelik)	Okul	9
	Öğrenci	393
Toplam	Okul	656
	Öğrenci	119.052

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2016

Cumhuriyet Üniversitesi

Ülkemizin yüzölçümü bakımından ikinci büyük şehri olan Sivas'ta kurulan Cumhuriyet Üniversitesi, Cumhuriyetin kuruluşunun 50. yılı anısına 1974 yılında kanunlaşarak 11.000 dönüm arazi üzerinde kurulmuştur 1974 yılında Tıp Fakültesi ile eğitime başlayan Cumhuriyet Üniversitesi bünyesinde bugün, 16 Fakülte, 4 Enstitü, 1 devlet konservatuvarı, 6 Yüksekokul, 14 Meslek Yüksekokulu ile 55.153 öğrenciye 1.840 akademik ve 1.647 idari personeli ile hizmet vermektedir.

SAĞLIK

Sivas'ta sağlık alanında hizmet vermekte olan kurum ve kuruluşlar şu şekildedir;

İl Genel Sağlık Verileri		
Sağlık Bakanlığı	1. Basamak Sağlık Kuruluşu	201
	İlçe Hastanesi	8
	Devlet Hastanesi	9
	Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	1
Üniversite	Tıp Fakültesi Hastanesi	1
Özel	Özel Tıp – Dal Merkezleri	2
	Özel Hastane	2
	Özel Poliklinik - Ağız ve Diş Sağlığı Polikliniği	4

Kaynak: Sivas Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği

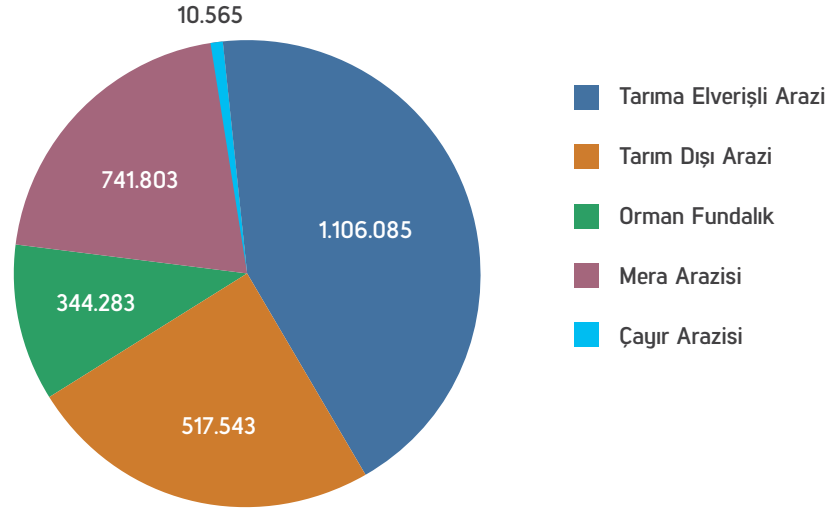
TARIM VE HAYVANCILIK

Çok geniş bir coğrafyası olan ilde 7 belde, 1238 köy ve 766 mezra bulunmakta olup, yerleşim yeri bakımından Türkiye'nin birinci büyük ilidir. Çok geniş coğrafi yapıya rağmen il nüfusu gittikçe azalmaktadır. Genel olarak km²'ye 23 kişi düşmektedir.

Sivas ilinde işgücünün sektörel dağılımına bakıldığında, tarım ve hayvancılığın ilde çok büyük ekonomik etkinliğe sahip olduğu görülmektedir. İldeki iktisaden faal nüfusun yüzde 66,5'ini oluşturan tarım sektöründe çalışanların yüzde 54,7'sini kadınlar, yüzde 45,3'ünü erkekler oluşturmaktadır. Tarım sektöründe yer alan faal nüfusun yüzde 91,6'sının kırsal kesimde yaşadığı dikkati çekmektedir.

2.720.279 hektar alana sahip Sivas il topraklarının yüzde 41'ini tarıma elverişli arazi, yüzde 27'sini mera, yüzde 13'ünü orman ve fundalık, yüzde 19'unu da tarım dışı alanlar oluşturmaktadır.

İl Arazisinin 2016 Yılı Dağılımı (Ha)

Kaynak: Sivas İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2016

Sivas'ta 1.106.085 hektarlık tarım arazisinin 327.828 hektarı sulanabilir tarım arazisi olarak değerlendirilmekte olup, toplam tarım arazisinin sadece %29,64'ünü oluşturmaktadır. Sulanabilir tarım arazisi yıllar itibariyle fazla bir farklılık göstermezken, sulanan arazi miktarları artmıştır. 2016 yılında sulanan arazi miktarı 186.716 hektara ulaşmıştır.

2016 yılı itibariyle toplam sulanan tarım arazisinin 58.003 hektarı (%31,06) DSI, 43.408 hektarı (%23,24) İl Özel İdaresi tarafından sulanırken, 85.305 hektarı da (%45,68) çiftçiler tarafından sulanmaktadır. Genel olarak devlet ve çiftçi sulamaları karşılaştırıldığında, devlet sulamalarının halk sulamalarından %8,6 oranında daha fazla olduğu dikkat çekmektedir.

Sivas İli Tarım Arazilerinin Sulama Durumu

	2012		2013		2014		2015		2016	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Toplam Tarım Arazisi	1.106.085		1.106.085		1.106.085		1.106.085		1.106.085	
Sulanabilir Arazi	310.000	28	310.000	28	310.000	28	327.928	29,6	327.928	29,6
Toplam Sulanan Arazi	160.431	52	160.431	52	179.775	58	186.716	56,93	186.716	56,9

Kaynak: 2015 Yılı DSI Takdim Raporu

1.106.085 hektarlık il toplam tarımsal arazi varlığının %25,5'i tarımsal üretime elverişli ama mevcut durum itibari ile 2.816.758 dekar kullanılmayan arazi varlığını oluşturmaktadır. Tarım yapılan %74,54'lik kısımda ise en büyük pay 3.884.998 dekar alan ile il toplam tarım alanı içerisinde %35'lik pay alan hububat bitkileridir.

BİTKİSEL ÜRETİM

İlimiz gerek geniş tarımsal arazi varlığı ve gerekse iklim koşulları gösteren tarımsal havza varlığına bağlı olarak zengin bir tarımsal ürün çeşitliliği sunan tarımsal alanları ile önemli bir bitkisel üretim merkezidir.

Sivas ilinde bitkisel ürünler üretimi içerisinde en önemli gelir kaynağı olarak ilk sırada yer alan tarla ürünleri hububat, yem bitkileri, endüstri bitkileri ve yemeklik baklagiller olmak üzere dört ana grup altında değerlendirildiğinde gerek üretim miktarı gerekse ekiliş alanı açısından ilk sırada tahıllar gelmektedir.

Sivas İli Bitkisel Üretim Ülke Sıralaması

Korunga, Tohumluk Patates ve Yulaf Alanında Türkiye 1.si
Tritikale üretim alanında Türkiye 2. Si
Buğday ve Aspir de Türkiye 3.sü
Yonca Türkiye 5.si
Şekerpancarı, Yemeklik Patates, Türkiye 7.si
Kayısıda Türkiye 8.si
Arpa Türkiye 9.si
Mürdümükte Türkiye 11.si olduğu görülmektedir.

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2015

Sivas'ta bitkisel üretim açısından ilk sırayı tarla bitkileri almakta olup ekim alanları ve üretim verileri aşağıdaki gibi gerçekleşmiştir:

Sivas İli Tarla Ürünleri Yıllık Üretim Miktarları

	2013		2014		2015		2016	
	Dekar	Ton	Dekar	Ton	Dekar	Ton	Dekar	Ton
Hububat	3.647.532	1.124.091	3.652.621	812.992	3.884.998	1.284.134	3.632.497	1.011.675
Yem Bitkileri	891.094	834.498	906.967	734.760	902.088	706.397	868.981	761.471
Endüstri Bitkileri	88.430	442.979	104.549	506.308	106.921	554.890	108.456	597.776
Tıbbi ve Aromatik Ürünler	3.205	414	6.162	563	11.166	1.051	21.055	1.692
Yemeklik Baklagiller	121.708	11.750	116.661	10.013	65.964	5.785	58.592	5.208
Yağlı Tohumlar	6.865	1.140	7.730	1.222	7.070	1.298	5.029	520
Yumru Bitkiler	50.482	135.149	63.400	172.561	79.685	276.381	75.925	230.048

Kaynak: Sivas İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2016

Sivas İl genelinde 2016 yılı verilerine göre toplam meyve alanı üzüksü meyveler dâhil 34.099 (da) olup bu meyve ağaçlarından toplam olarak 12.710 ton/yıl meyve üretimi gerçekleşmiştir. Ağırlıklı üretim ise elma, armut, vişne ve kayısıdır. Meyvecilik daha çok hububat üretimi ve hayvan yetiştiriciliğinin yanında ek gelir getirici ve aile ihtiyacına yönelik bir uğraş olarak değerlendirilmektedir. Ancak son yıllarda İl Özel İdare katkısı ile sertifikalı meyve fidanı dağıtımı ve bodur ve yarı bodur elma tesisi gibi meyvecilik projeleri ile il meyveciliği önemli yol kat etmiştir.

İl genelinde 2016 yılı verilerine göre 10.680 dekar sebze ekim alanından 23.634 ton sebze üretimi gerçekleşmiştir. Sebze üretimi de meyve üretimi gibi daha çok ek gelir getirici ve iç tüketime yönelik yapılmaktadır.

Sivas İli Bahçe Ürünleri Yıllık Üretim Miktarları

	2013		2014		2015		2016	
	Dekar	Ton	Dekar	Ton	Dekar	Ton	Dekar	Ton
Meyve ürünleri	26.543	17.732	26.657	11.181	25.957	24.693	34.099	12.710
Sebze ürünleri	7.251	25.821	7.091	22.046	8.666	20.716	10.680	23.634
Örtü altı sebze ürünleri	82	513	91	491	122	636	133	633

Kaynak: Sivas İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2016

HAYVANCILIK

Sivas ili hayvancılığı büyükbaş, küçükbaş, tek tırnaklı, kanatlı hayvanlar ve arılar olarak beş ana grupta incelenecek olursa, büyükbaş ve küçükbaş hayvanların egemen olduğu ve bunu da kanatlı hayvanların izlediği, tek tırnaklı hayvanların ise ilde oldukça az sayıda yer aldığı görülmektedir. Bu faaliyetlerin ardından ise kanatlı hayvan yetiştiriciliği gelmektedir. Sivas ili genelindeki hayvan varlığı aşağıdaki tablodaki gibidir;

İlimiz gerek iklimsel yapısı, gerek geniş mera alanlarının varlığı ile hayvancılık için uygun bir ortam oluşturmaktadır

Sivas İli Hayvansal Üretimde Ülke Sıralaması

Arıcılık İşletme Sayısında Türkiye 2.si
Balmumu Üretiminde Türkiye 3.sü
Bal Üretiminde Türkiye 7.si
Kovan Sayısında Türkiye 7.si
Sığır (Melez) Sayısında Türkiye 7.si
Manda Sayısında Türkiye 9.su olduğu görülmektedir.

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2015

Sivas İli Hayvan Sayıları

			2013	2014	2015	2016
Büyükbaş	Sığır	Kültür	108.383	99.899	104.554	103.991
		Melez	233.234	220.132	162.801	156.795
		Yerli	7.015	6.736	6.506	5.673
	Manda	3.595	3.627	4.910	4.927	
	Toplam	352.227	330.484	278.771	271.386	
Küçükbaş	Koyun	444.400	378.842	468.215	390.939	
	Keçi	62.357	79.235	84.133	77.281	
	Toplam	506.757	458.077	552.348	468.220	
Tek Tırnaklı (At, katır, eşek)	Toplam	3.577	3.540	2.963	2.945	
Kanatlı	Tavuk	481.371	501.702	506.979	651.714	
	Hindi	11.946	12.216	13.128	13.179	
	Kaz	4.307	4.719	5.227	5.035	
	Ördek	2.211	2.033	3.238	2.371	
	Toplam	499.835	520.670	528.572	672.211	
Arı (Kovan)	İlkel Kovan	476	476	476	915	
	Fenni Kovan	189.814	193.952	197.914	219.027	
	Toplam	190.290	194.428	198.390	219.942	

Kaynak: Sivas İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2016

Hayvansal üretim verilerine bakıldığı zaman ise bölgenin önemli geçim kaynakları arasında yer alan bu sektörün 2013-2016 yıllarındaki üretim değerleri şu şekilde gerçekleşmiştir:

Sivas İli Hayvansal Üretim Miktarları

	2013	2014	2015	2016
Et Üretimi (Ton)	1.915	3.145	3.055	2.424
Süt Üretimi (Ton)	448.257	427.554	507.789	505.184
Deri Üretimi (Adet)	12.714	16.567	16.364	11.042
Yapağı ve Tiftik Üretimi (Ton)	701	611	626	621
Yumurta Üretimi (Adet)	96.274.200	100.340.400	133.951.000	130.344.800
Bal Üretimi (Ton)	3.309	3.038	3.327	2.861
Balmumu Üretimi (Ton)	277	207	265	313

Kaynak: Sivas İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2016

Çok sayıda akarsu ve barajın kullanılması, etkin ve bilinçli üretim yöntemlerinin devreye girmesi suretiyle su ürünleri üretimi de Sivas'ta her geçen gün popüleritesi artan bir sektör olarak karşımıza çıkmaktadır. 2016 yılı su ürünleri verileri aşağıda verilmektedir.

2016 Yılı İlçeler Bazında Kanatlı Kapasitesi (Ticari İşletmeler)

İlçe adı	İşletme sayısı	Kapasite (yumurtacı tavuk)	Mevcut
Merkez	4	183.000	161.230
Şarkışla	7	507.000	279.673
Altınyayla	4	174.000	154.850
Akıncılar	1	1.000	1.000
Gemerek	2	1.500	1.104
TOPLAM	18	866.500	597.857

Kaynak: Sivas İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2016

Tarımsal alanda Sivas ili GZFT analizi aşağıdaki tabloda verilmektedir.

SİVAS'TA TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜNÜN AVANTAJLARI

- Tarım alanlarının tarıma dayalı sanayi ve hayvancılık için uygun olması
- Türkiye'nin doğu ve batı arasında Sivas'ın gelişen ulaşım ağı ile geçiş bölgesi konumunda olması
- İşgücü maliyetinin düşük olması
- Büyükbaş hayvan sayısının fazla olması
- Geniş mera alanlarına sahip olması
- Temiz kullanılabilir yer altı ve yer üstü su kaynaklarına sahip olması
- Kangal Akkaraman ırkının gen kaynağının ilimizde mevcut olması
- Organik ürün yetiştiriciliğine uygun ortamın bulunması
- Yatırımı teşvik, destek uygulamaları ve vergi indirimlerinin yeterli olması
- Yer üstü su kaynaklarının su ürünleri üretimine elverişli olması
- Bitki flora çeşitliliğinin (endemik türlerin sayısının) fazla olması
- Bölgenin 'mikroklima' özelliği sayesinde çeşitli ürünlerin yetiştirilmesine müsait olması
- Merkezde genç nüfusun fazla olması
- Tarımsal bilgiye kolay ulaşılabilmesi
- Sivas İlinin tüm sektörleri içeren bir kalkınma planının mevcut olması.
- Tarımsal ürün işleme tesislerinin varlığı
- Sulanabilir alanların fazla olması
- Tarımsal kredilerin " 0 " faizli olması
- Farklı STK ve kurumların tarım ve hayvancılık alanında hibe veriyor olmaları

2015 yılını % 3.6 büyüme ile tamamlayan tarım sektörü, yapısal değişim ve dönüşüm çalışmalarıyla beraber ortaya konulan etkin ve kararlı politikalar ve sağlanan desteklerle son 10 yıllık dönemde büyük bir çıkış yapan ve ekonomimize önemli katkılar sağlayan bir sektör konumuna gelmiştir.

SANAYİ

Sivas ilinde sanayi alanındaki sektörler mevcut yatırımlar açısından incelendiğinde geniş bir çeşitliliğe sahip olmakla birlikte belli başlı sektörlerin ön plana çıktığı gözlemlenmektedir. Bu açıdan bakıldığında gıda ürünleri imalatı, madencilik ve taşocakçılığı, mineral ürün imalatı, kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı, mobilya imalatı, metal cevheri madenciliği, giyim eşyası imalatı gibi alanlar şehrin lokomotif sektörleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Gıda sanayi, Sivas'ın önemli bir hububat merkezi olması, hayvancılık konusunda Türkiye'nin önde gelen şehirlerinden biri olması gibi nedenlerle ağırlıklı bir değere sahip konumdadır.

Sahip olduğu yeraltı zenginlikleri sebebiyle genel anlamıyla madencilik sektörünün yoğun olduğu Sivas, yeni yatakların tespit edilmesi ve bu kaynakların yüksek katma değerli ürüne dönüştürülebilmesi bakımından önemli bir potansiyeli barındırmaktadır.

Eksantrik milinden diğer metal oto aksamlarına, kalorifer kazanlarından tarım makinelerine kadar çok sayıda ara malı ve tüketim malları makine sanayiinin en önemli çıktıları olup TÜDEMSAŞ fabrikasında demiryolu taşımacılığı için vagon imalatı gerçekleştirilebilmektedir.

Hastane yatakları gibi uluslararası standartlar gerektiren medikal ürünler de dâhil olmak üzere mobilya alanında son yıllarda hızlı bir ivme gösteren mobilya sanayi, hem küçük hem büyük ölçekli işletmelerle şehrin önde gelen sektörlerinden biri haline gelmiş durumdadır.

İplik, çorap ve hazır giyim üzerine yoğunlaşan tekstil sektörü, şehirde istihdam sağlayan bir diğer önemli sanayi koludur.

SANAYİ ALTYAPISI

Sivas Organize Sanayi Bölgesi, Bakanlar Kurulu'nun 15.07.1976 tarih ve 7/12207 sayılı kararnamesiyle kurulmuştur. Yol, su, kanalizasyon, yağmur suyu, elektrik, doğalgaz, internet ve haberleşme gibi konularda altyapısını tamamlamış olan ve ilimize 6 Km mesafede Erzincan karayolu üzerinde 435,40 hektarlık bir alan üzerinde bulunmaktadır. Toplam 269 sanayi parseli olan OSB 435,40 hektarlık bir alanda kurulmuştur. Bu parsellerin kamulaştırılarak altyapısı tamamlanan 259 adet parsel 219 yatırımcıya tahsis edilmiştir.

SIVAS OSB ARAZİ, PARSEL VE TAHSİSLİ FİRMA DAĞILIMI		
Toplam Alan	435,40	Hektar
İdari ve Sosyal Tesis Alanı	8,81	Hektar
Arıtma Tesis Alanı	4,88	Hektar
Sağlık Koruma Bandı Alanı	46,31	Hektar
Park, Yeşil Alan	20,64	Hektar
Yol Alanı	45,05	Hektar
Sanayi Parsel Alanı	309,71	Hektar
Tahsis Olunan Parsel Alanı	267,18	Hektar
Boş Parsel Alanı	42,53	Hektar
Toplam Parsel Sayısı	306	Parsel
İdari ve Sosyal Tesis Parsel Sayısı	13	Parsel
Arıtma Tesisi Parsel Sayısı	1	Parsel
Sağlık Koruma Bandı Alanı	3	Parsel
Park, Yeşil Alan Parsel Sayısı	20	Parsel
Yol Parsel Sayısı	...	...
Sanayi Parsel Sayısı	269	Parsel
Tahsis Olunan Parsel Sayısı	259	Parsel
Boş Parsel Sayısı	10	Parsel
Yatırımcı Firma Sayısı	219	Adet
Üretime Geçen Firma Sayısı	145	Adet
Üretimini Durduran Firma Sayısı	12	Adet
Binalı Üretime Geçmeyen Firma Sayısı	29	Adet
İnşaat Halindeki Firma Sayısı	8	Adet
Proje Safhasında Olan Firma Sayısı	25	Adet

Kaynak: Sivas Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü, 2016

ÜRETİME GEÇİLEN PARSELLERİN SEKTÖREL DAĞILIMI			
	Parsel sayısı	Firma sayısı	İstihdam
Gıda ürünleri imalatı	28	23	531
Giyim eşyalarının imalatı	12	10	2.447
Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı	27	21	836
Kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı	-	-	-
Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	6	6	130
Temel eczacılık ürünleri ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	4	3	49
Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	14	14	229
Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	13	12	211
Ana metal sanayi	2	2	55
Fabrikasyon metal ürünleri imalatı	39	28	1.804
Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	2	1	85
Diğer imalatlar	47	25	868
TOPLAM	194	145	7.245

Kaynak: Sivas Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü, 2016

Üretim konularına göre Sivas OSB'de faaliyet gösteren firmalar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Demiryolu ulaşımı ve doğalgaz kullanımı altyapılarına da sahip 2. Organize Sanayi Bölgesi'nin (Demirağ OSB) faaliyete geçirilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Sivas'a 80 km uzaklıkta bulunan Şarkışla Organize Sanayi Bölgesi, 79 hektar alan üzerine kurulmuş olup altyapısı tamamlanmış biçimde 48 sanayi parseli ile hizmet vermektedir.

Aynı şekilde, altyapı hizmetleri tamamlanmış olan ve Sivas'a 110 km uzaklıkta bulunan Gemerek Organize Sanayi Bölgesi de 111 hektarlık bir alanda 44 sanayi parseli ile hizmet verebilecek durumdadır.

İl merkezi ve ilçelerdekilerle birlikte sayıları 13'ü bulan küçük sanayi siteleri de yaklaşık 6.000 kişiye istihdam sağlayan ekonomik değerler olarak karşımıza çıkmaktadır. Küçük Sanayi Sitelerinin bir araya getirilmesi kapsamında kurulacak Seyfebeli Küçük Sanayi Siteleri modern alt yapısıyla hizmet verecektir."

Ulaş İlçesi yakınlarında kurulması planlanan 500.000 m²'lik alana sahip lojistik merkezi sayesinde yıllık 1 milyon ton ilave taşıma kapasitesinin sağlanması beklenmektedir.

CUMHURİYET TEKNOKENT

- İleri teknolojik bilgi üretilmesi
- Üründe ve üretim yöntemlerinde yenilik geliştirilmesi
- Verimliliğin artırılması
- Üretim maliyetlerinin düşürülmesi
- Teknolojik bilginin ticarileştirilmesi
- Teknolojik yoğun üretim ve girişimciliğin desteklenmesi
- Küçük ve orta büyüklükte işletmelerin teknolojiye uyum sağlaması
- Teknoloji yoğun alanlarda yatırım olanaklarının yaratılması
- Araştırmacı ve vasıflı kişilere istihdam sağlanması
- İleri teknoloji sağlayan yabancı sermayenin ülkeye girişinin sağlanması
- Şirketin gelirlerinin artırılması

gibi amaçlarla kurulmuş olan Cumhuriyet Teknokent; Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas Valiliği, Sivas Belediye Başkanlığı, Sivas Ticaret ve Sanayi Odası, Cumhuriyet Üniversitesi Vakfı ve Bilkent Üniversitesine bağlı Ankara Cyberpark işbirliğiyle 7 Eylül 2007'de kurulan bir bilim ve teknoloji parkıdır.

Bilişimden imalat sektörüne, sağlık ürünleri ve medikal teknolojilerden yeni malzeme teknolojileri, biyoteknoloji ve nanoteknoloji sektörlerine kadar pek çok sektöre hizmet verebilecek durumdadır.

Cumhuriyet Teknokent; 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri mevzuatı kapsamında faaliyetlerini yürütmektedir.

YERALTI KAYNAKLARI

Yeraltı kaynakları denildiği zaman Sivas, Türkiye'nin bu anlamda en zengin illerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır ki bu nedenle maden kenti olarak anılmaktadır. Jeotermal kaynakları, maden suları, memba suları ile doğaltaş ve metalik madenlerden demir başta olmak üzere son derece geniş bir çeşitlilik yelpazesine sahip maden kaynakları, şehrin ekonomisine yön veren doğal zenginliklerdir.

Sivas bir maden kentidir !

Sivas il merkezi ile beraber Kangal, Suşehri, Şarkışla, Yıldızeli ve Zara ilçelerinde 25 °C ile 49 °C sıcaklık aralığına sahip 11 adet jeotermal kaynak bulunmakta olup Sıcak Çermik, Soğuk Çermik ve Kangal Balıklı Kaplıcaları haricinde ruhsatlı konaklama tesisi bulunmadığından, turizm ve sağlık yatırımı açısından değerlendirilebilecek potansiyel mevcuttur. Kurulu tesisin bulunduğu alanlarda da daha profesyonel işletmecilik anlayışıyla yapılabilecek modern tesisler, bölgenin bu anlamda cazibesini artıracaktır. Bu jeotermal kaynaklar, seracılık yatırımlarında da kullanılabilir durumdadır.

Yıldız Dağı, Köseadağ, Tecer Dağı, Gürlevik Dağı, Yamandağ ile birlikte Yıldızeli ve Doğanşar ilçelerinde şişeleme tesisi yatırımı yapmaya müsait, yüksek kalitede doğal kaynak suları bulunmaktadır.

İl geneline bakıldığında demir, krom, kurşun-çinko, çimento ve tuğla hammaddeleri, traverten, sölestin, kaolen, barit, talk, tuz ve linyit öne çıkan yeraltı zenginlikleridir.

Türkiye'nin en önemli demir rezervlerinin bulunduğu Divriği bölgesinde 65.4 milyon ton rezerve sahip olup bu miktar ülkenin demir rezervinin %36'sına tekabül etmektedir. Bölgede entegre bir demir - çelik tesisinin bulunmadığı göz önüne alındığında, mevcut rezervin değerlendirilmesiyle böyle bir yatırımın şehir ve ülke ekonomisine önemli katkı sağlaması beklenmektedir.

Kangal, Zara, Hafik, Divriği ve Ulaş bölgelerinde yoğunlaşan, 4.5 milyon tonluk toplam rezervi ile krom madeni, Sivas ili sınırlarındaki önemli bir diğer madendir. Aynı şekilde, 2 milyon tonluk toplam rezervi ile kurşun - çinko öne çıkan madenlerdendir.

Ulaş, Hafik ve Zara bölgesinde yoğunlaşan yatakları ile sölestin madeni, Türkiye sınırları içerisinde sadece Sivas'tan çıkarılmaktadır.

Gerçekleştirilen analizler sonucunda Sivas ilindeki kümelenme çalışmalarına en elverişli alanların başında geldiği tespit edilen doğaltaş – traverten üretimine bakıldığında, rezerv açısından bu yeraltı zenginliğinin Türkiye toplam hacminin %18'ini barındırdığı görülmektedir. İhracat verilerine göre de Sivas maden ihracatı içerisinde en yüksek paya sahip konumdadır. Ancak, bu alanda kurumsal yapıya sahip ve katma değer üretebilen işletmelerin az olması, bu sektörün yatırım açısından değerlendirilebilecek potansiyele sahip olduğunu göstermektedir.

İldeki linyit yatakları sayesinde Kangal Termik Santrali'nin enerji hammaddesi ihtiyacı karşılanmakta olup, Kangal, Divriği, Gemerek, Gürün ve Suşehri ilçelerinde bulunan yeni linyit yatakları değerlendirilmeyi beklemektedir.

Yıldızeli civarında 1 milyon ton rezervli bir zeolit yatağının yanında Kangal, Altınyayla ve Yıldızeli'nde parke taşı üretimine uygun bazalt ve andezit yatakları mevcuttur.

Alçıtaşı konusunda yapılacak Ar-Ge çalışmaları sonucu nem tutmama özelliğinin geliştirilebilmesi, yüksek katma değerli bir ürünün ortaya çıkmasına sebep olabilecektir.

Seramik, porselen ve kâğıt üretiminde kullanılmakta olan kaolen maddesi için maden çıkarma faaliyetleri bulunmakla birlikte işlenmesi için gerekli bir tesisin kurulması, ürünün daha yüksek katma değerle piyasaya sürülmesine imkan sağlayacaktır.

Metalurji, batarya, kimya gibi sektörlerde kullanılmakta olan manganez madeni ham olarak satılmakta olup aynı durum burada da söz konusudur.

Bunların yanında asbest, barit, talk, çimento hammaddeleri, kireç taşı, tuz, tuğla – kiremit hammaddeleri yatırım yapmaya müsait diğer yeraltı zenginlikleri olarak yer almaktadır.

Divriği Bölgesinde 65,4 milyon ton demir rezervi bulunmaktadır.

KÜLTÜR VE TURİZM

Sivas'ta yıl içerisinde düzenlenen çok sayıdaki festival ve etkinlik ile şehrin kültürel canlılığı korunmaktadır.

- Âşık Veysel ve Ozanlar Haftası Etkinlikleri,
- Pöhrekli Kültür ve Yayla Şenlikleri,
- Zara Karabel Yöresi Yayla Şenlikleri,
- Beydağı Yıldızbaba Şenlikleri,
- Karacaören Yayla Şenlikleri,
- Şerefiye Kültür ve Sanat Festivali,
- Merder Madımak Festivali
- Alacahan Kervansaray Şenlikleri
- Çamşih Divriği Halk Ozanları Festivali,
- Kangal Köpeği Festivali,
- Gölova Yayla Festivali,
- Köse Süleyman Ziyareti,
- Zara Bal ve Kültür Festivali,
- Âşık Veysel Âşıklar Bayramı,
- Çatpınar Köyü Güreş Müsabakaları,
- Geleneksel Ahmet Ayık Karakucak Güreşleri ve Bal Festivali,
- Suçatı Dut Şenlikleri,
- Tozanlı Şenlikleri,
- Şeyhderdeyar Kültür Festivali,
- Koyulhisar Kültür ve Sanat Festivali,
- Pir Sultan Abdal Şenlikleri (Banaz Şenlikleri)
- Akıncılar Kavun Festivali, ile
- 4 Eylül Sivas Kongresi ve Sanat Etkinlikleri her yıl gerçekleştirilen faaliyetlerdir.

Devlet tiyatrosu, müzik koroları, konservatuvarı, sanat evleri, müzeleri ve sinemaları sosyal yaşamın canlılığına işaret eden diğer faktörlerdir.

Âşıklık geleneğinin son derece güçlü olduğu Sivas, halk ozanlığının beşiği olarak nitelendirilebilirken Pir Sultan Abdal, Âşık Veysel, Âşık Ruhsati, Sefil Selimi, Muzaffer Sarısözen ve daha çok sayıda değer, bu topraklardan çıkmıştır.

Folklorik yönden zengin olan Sivas'ta gümüşçülük, bıçakçılık, halıcılık, kilimcilik gibi el sanatları da halen değerini muhafaza etmektedir.

Sivas ilinde turizm sektörü incelendiği zaman mevcut durum ve önümüzdeki dönemlerde tamamlanması planlanan yatırımlarla ilgili olarak dört ana başlık ön plana çıkmaktadır. Bunlar:

TERMAL TURİZM

Termal turizm açısından Kangal Balıklı Kaplıca, Sıcak Çermik ve Soğuk Çermik'te belirli bir aşamaya kadar tesis çalışmaları gerçekleştirilmiş olup, etkin ve profesyonel işletmecilik anlayışıyla

kurulacak konaklama merkezleri ve rehabilitasyon merkezleri vb sayesinde bu alanda bir canlılık yaratması beklenmektedir.

Orta Bucak Çermiği, Alaman Çermiği ve Akçaağılı Çermiği de çok sayıda hastalığın tedavisi amacıyla kullanılabilir durumda olup, modern tesislerin inşası ile daha etkin bir yapıya kavuşabileceklerdir.

KIŞ TURİZMİ

Kış turizmi açısından gelecek vaat eden, Sivas merkeze 58 km uzaklıkta bulunan, kar kalitesinin yüksek olduğu ve yılın büyük bir bölümünde ihtiyaç duyulan yükseklikte kar bulunan 2.552 metre rakımlı Yıldız Dağı dünya standartlarında kayak sporu yapılabilecek niteliklere sahiptir. Kış Sporları Turizm Merkezi olarak kabul edilen bu bölgede aynı zamanda Yıldız Barajı sayesinde su sporları, doğal güzellikleriyle dağ sporları ve yayla turizmi değerlendirilebilecek diğer alanlardır. Sıcak Çermik Bölgesi'ne yakın olması nedeniyle her iki potansiyelin birlikte değerlendirilmesine de olanak sunmaktadır.

KÜLTÜR VE İNANÇ TURİZMİ

Sivas, Selçuklu ve Osmanlı dönemi eserleri başta olmak üzere tarihi camileri, kiliseleri, hanları, hamamları ve türbeleriyle inanç ve kültür turizmine yönelik girişimler açısından zengin bir yelpaze sunmaktadır. Bu eserlerin önde gelenleri; Aşağı Kale, Yukarı Kale, Sivas Ulu Cami, Şifahiye Medresesi, Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası, Gök Medrese, Buruciye Medresesi, Çifte Minareli Medresesi, Kesik Köprü, Eğri Köprü, Meydan Camii, Kale Camii, Subaşı Hanı, Taş Han, Çorapçı Hanı, Meydan Hamamı, Kurşunlu Hamamı, Hükümet Konağı, Kongre ve Etnografya Müzesi, İnönü Konağı, Susamışlar Konağı, Abdi Ağa Konağı ve Osman Ağa Konağı şeklindedir.

DOĞA TURİZMİ

Yaylaları, gölleri, vadileri, şelaleleri ve mesire alanları da Sivas'ın doğa turizmine canlılık katan değerleridir. Eğriçimen Yaylası, Gökpınar Gölü, Tödürge Gölü, Hafik Gölü, Sızır Şelalesi, Şuğul Vadisi, Paşabahçe Mesire Alanı Sivas'ın önde gelen doğal güzellikleri arasındadır.

Sivas merkezde sportif, kültürel ya da iş amaçlı ziyaretlerde yararlanılabilecek beş yıldızlı bir otelin bulunmaması, bu alanda bir yatırım fırsatı olarak görülmektedir.

Sosyal hayatın son derece canlı olduğu şehirde eğlence merkezi, kongre kültür ve sanat merkezi gibi mekânlar, ihtiyaç duyulan ve eksikliği hissedilen önemli yatırım fırsatlarıdır.

LOJİSTİK & DIŞ TİCARET

LOJİSTİK VE ULAŞIM

Sivas konum olarak incelendiğinde Türkiye'nin kuzey – güney ve doğu – batı doğrultusunda uzanan karayollarının merkezinde olduğu görülmektedir. Yük ve yolcu taşımacılığı yapmakta olan çok sayıda firma, bu güzergâhtan geçmek durumunda olduğundan Sivas, ulaşım anlamında Türkiye'deki en elverişli şehirlerden biri konumundadır.

Sivas'ın Liman Kentlerine Karayolu Mesafesi – Km		Sivas'ın Liman Kentlerine Demiryolu Mesafesi – Km	
Sivas-İstanbul	893	Sivas - Samsun	402
Sivas-Çanakkale	1.095	Sivas - Haydarpaşa	1.170
Sivas-İzmir	1.021	Sivas - Derince	1.086
Sivas-Antalya	815	Sivas - Bandırma	1.287
Sivas-Samsun	339	Sivas - İzmir	1.337
Sivas-Mersin	497	Sivas - Mersin	565
Sivas-Trabzon	423	Sivas - İskenderun	624

Kaynak: Karayolları Genel Müdürlüğü, 2015

İl sınırları içerisinde 717 km'ye ulaşan duble yol ağı Kayseri, Yozgat ve Erzincan istikametinde tamamlanmış durumdadır. Yapımına halen devam edilen Karadeniz – Akdeniz Karayolu Projesinin tamamlanmasının ardından güney ve kuzey illerine ulaşım çok daha pratik bir hale gelecek ve daha etkin bir ticari hareketlilik sağlanacaktır.

Karayolu bağlantılarında olduğu gibi demiryolu bağlantıları açısından da Sivas, kuzey – güney ve doğu – batı hatlarının birleştiği bir noktada bulunmaktadır. Türkiye'deki önemli limanlara yük taşımacılığını elverişli hale getiren bu imkân, yolcu taşımacılığı açısından da aktif biçimde kullanılabilir.

Yüksek hızlı tren projesinin tamamlanmasıyla ülkenin batı kesimlerine ulaşımın çok daha süratli biçimde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Daha da ötesi, Avrupa'ya kadar kesintisiz ve hızlı bir bağlantı ortaya çıkması söz konusu olacaktır. Bu proje tamamlandığında Ankara'ya 2 saatte, İstanbul'a ise 5 saatte ulaşım imkânı doğacaktır. ORAN Kalkınma Ajansı tarafından desteklenen ve hızlı

trenin bölgeye sağlayacağı etkilerin incelendiği bir analiz çalışması sonucunda yatırım ortamının yüksek hızlı trenden dolayı olumlu etkileneceği, turizm gelirlerinin artış göstereceği gibi anlamlı ifadelerle rastlanmaktadır.

Türkiye'nin en uzun ikinci pistine sahip, iç ve dış hatlara hizmet veren ve yıllık 3 milyon yolcu kapasitesine sahip Sivas Nuri Demirağ Havaalanından, birçok noktaya günlük seferler yapılmaktadır.

DIŞ TİCARET

Dış ticaret verileri incelendiğinde son on yılda şehrin ihracat rakamlarının on kat artış göstermesi, barındırdığı sanayi potansiyelinin düzeyine işaret etmektedir. 2002 senesinde 8.5 milyon dolar düzeyindeki ihracat değerleri 2016 itibarıyla 80 milyon dolar değerini aşmış bulunmaktadır.

Sivas İli Yıllık İhracat Değeri

Yıl	İhracat (Dolar)	İhracat (TL)
2002	8.462.836	12.770.576
2003	9.647.353	14.375.126
2004	12.866.434	18.429.706
2005	19.446.858	26.241.938
2006	21.701.483	31.520.982
2007	35.294.352	45.673.269
2008	43.681.692	56.859.887
2009	37.393.794	57.656.037
2010	55.891.325	84.047.086
2011	72.953.212	123.599.837
2012	93.294.582	168.282.317
2013	75.819.553	144.622.414
2014	91.492.950	199.731.447
2015	77.932.582	212.749.699
2016 (2016 yılı verileri geçicidir.)	80.169.016	243.269.576

Kaynak: TÜİK, 2017

İhraç edilen ürün portföyü incelendiğinde madencilik başta olmak üzere makine ve teçhizat üretiminden mobilya imalatına, mineral ürünlerden metal eşya sanayiine kadar geniş bir yelpazedeki sektörün ilin sanayiine yön vermekte olduğu görülmektedir.

Sivas İli 2016 Yılı Ürün Çeşidine İhracat Değerleri

Fasıl	Fasıl adı	İhracat (Dolar)	İhracat (TL)
25	Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento	26.397.623	79.605.809
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	21.276.332	64.326.100
68	Taş, alçı, çimento, amiyant, mika veya benzeri maddelerden eşya	12.494.765	37.928.182
11	Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, inülin, buğday gluteni	6.545.201	20.056.701
94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb, prefabrik yapılar	3.937.583	11.840.738
20	Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	1.682.969	5.088.041
33	Uçucu yağlar ve rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	1.076.635	3.640.539
73	Demir veya çelikten eşya	1.068.321	3.133.131
7	Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	1.033.279	3.347.313
	Diğer	4.656.308	14.303.022
Toplam		80.169.016	243.269.576

Kaynak: TÜİK, 2017

İhracat yapılan ülkeler açısından bakıldığında Uzak Doğu'dan Orta Asya'ya, Amerika Birleşik Devletlerinden Avrupa ülkelerine kadar dünya coğrafyasının dört bir yanına üretim yapan bir sanayinin mevcut olduğu görülmektedir. Ülkeler arasında ihracat rakamları sıralamasında Çin birinci sırayı alırken ABD, Irak, Almanya, Suriye ve Hindistan sıralamada bu ülkeyi takip etmektedir.

Sivas İli 2016 Yılı Ülkelere Göre İhracat Değerleri

Ülke adı	İhracat (Dolar)	İhracat (TL)
Çin	20.972.790	63.097.429
ABD	9.718.274	29.361.535
Almanya	7.656.044	23.522.333
Suriye	6.985.920	21.438.713
Suudi Arabistan	5.336.389	16.234.673
Hindistan	3.433.523	10.548.726
İsrail	3.397.865	10.335.833
İsveç	2.954.741	8.934.174
İngiltere	2.285.028	6.930.631
Katar	1.407.819	4.057.079
Irak	1.328.144	4.411.685
Romanya	1.124.060	3.374.183
Avusturya	1.034.486	3.120.836
Diğer	12.533.933	37.901.746
Toplam	80.169.016	243.269.576

Kaynak: TÜİK, 2017

DEVAM EDEN KAMU YATIRIMLARI

- Demirağ Organize Sanayi Bölgesi
- Yüksek hızlı tren projesi
- Akdeniz – Karadeniz Bağlantı Yolu
- Lojistik Köy Projesi
- Sivas İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) projesi
- Doğu Anadolu Projesi (DAP)
- Sivas Kale Projesi
- Seyfebeli Küçük Sanayi Siteleri
- Sivas Yıldızdağı Kış Sporları Turizm Merkezi

NEDEN SIVAS?

- Sivas ilinin Ekonomi Bakanlığı teşvik sınıflandırmasında 4. bölge illeri arasında yer alması
- İlin Türkiye'nin ortasında ve kara, demiryolu ve havayolu bağlantılarının olması
- 2018 yılında tamamlanması planlanan yüksek hızlı tren projesi.
- Sivas'ın bir maden kenti olması
- Çok sayıda tarımsal üretim konusunda ilk sıralarda yer alması
- Çok sayıda hayvansal üretim konusunda ilk sıralarda yer alması
- Sahip olduğu köklü üniversite geçmişi ile yetişmiş insan gücü temini
- Altyapısı tamamlanmış organize sanayi bölgeleri
- Sivas'ın bir aday MARKA KENT olması

YATIRIMA YÖNELİK TEŞVİK VE DESTEKLER

EKONOMİ BAKANLIĞI DESTEKLERİ

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI

Yatırımların teşvik edilmesine yönelik olarak 19.06.2012 tarih ve 28328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 15.06.2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar” ile Bakanlar Kurulu tarafından yeni teşvik paketine ilişkin düzenlemelere göre:

- Tasarrufların katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesi.
- Üretim ve istihdamın artırılması.
- Uluslararası rekabet gücünü artıracak ve araştırma-geliştirme içeriği yüksek bölgesel ve büyük ölçekli yatırımlar ile stratejik yatırımların özendirilmesi.
- Uluslararası doğrudan yatırımların artırılması.
- Bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması.
- Kümelenme ve çevre korumaya yönelik yatırımlar ile araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi şeklinde hedefler ortaya konmuştur.

Sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksine göre tüm iller altı bölge halinde sınıflandırmaya tabi tutulmuş olup Sivas bu sınıflandırma içerisinde 4. bölgede yer almıştır.

Teşvik sistemi dört farklı uygulamadan oluşmakta olup her birinin destek unsurları da farklılık göstermektedir.

Genel Teşvik Uygulamaları	Bölgesel Teşvik Uygulamaları	Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki	Stratejik Yatırımların Teşviki
<ul style="list-style-type: none"> • KDV İstisnası • Gümrük Vergisi Muafiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> • KDV İstisnası • Gümrük Vergisi Muafiyeti • Vergi İndirimi • Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği • Yatırım Yeri Tahsisi • Faiz Desteği 	<ul style="list-style-type: none"> • KDV İstisnası • Gümrük Vergisi Muafiyeti • Vergi İndirimi • Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği • Yatırım Yeri Tahsisi 	<ul style="list-style-type: none"> • KDV İstisnası • Gümrük Vergisi Muafiyeti • Vergi İndirimi • Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği • Yatırım Yeri Tahsisi • Faiz Desteği • KDV İadesi

Sivas İlinde Bölgesel Teşviklerden Yararlanacak Sektörler

Sektör Kodu	US-97 Kodu	Bölgesel Teşviklerden Yararlanacak Sektörler	4. Bölge
1	121, 0122.2	Entegre damızlık hayvancılık yatırımları dahil olmak üzere entegre hayvancılık yatırımları (dipnot 5'te belirtilen asgari kapasite şartlarına uymayan yatırımlar hariç)	500 Bin TL
2	0500.0.04	Su ürünleri yetiştiriciliği (balık yavrusu ve yumurtası üretimi dahil)	500 Bin TL
3	15	Gıda ürünleri ve içecek imalatı (dip not 6'da belirtilen yatırım konuları hariç)	1 Milyon TL
4	17	Tekstil ürünleri imalatı (dip not 8'de belirtilen şartları sağlamayan iplik ve dokuma yatırımları hariç)	Tekstilin apelenmesi yatırımları için 10 Milyon TL, diğer yatırım konularında 1 Milyon TL

Sektör Kodu	US-97 Kodu	Bölgesel Teşviklerden Yararlanacak Sektörler	4. Bölge
5	18	Giyim eşyası imalatı	1 Milyon TL'nin üzerindeki tevsî ve modernizasyon yatırımları
9	20	Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç), hasır ve buna benzer örülerek yapılan maddelerin imalatı	1 Milyon TL
10	21	Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı	10 Milyon TL
11	24	Kimyasal madde ve ürünlerin imalatı	1 Milyon TL
19	26 (2610.2.03.01, 2693.2, 2694.1, 2695.3, 2695.4 hariç)	Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı (çok katlı yalıtım camları, kiremit, briket, tuğla, çimento, hazır beton ve harç hariç)	1 Milyon TL
27	2720, 273	Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi, metal döküm sanayi	1 Milyon TL
28	28	Metal eşya	1 Milyon TL
30	29	Makine ve teçhizat imalatı	1 Milyon TL
32	30	Büro, muhasebe ve bilgi işlem makineleri imalatı	1 Milyon TL
33	31	Elektrikli makine ve cihazları imalatı	1 Milyon TL
34	32	Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı	1 Milyon TL
35	33	Tıbbi aletler hassas ve optik aletler imalatı	500 Bin TL
36	34	Motorlu kara taşıtı ve yan sanayi	Motorlu kara taşıtlarında yatırım tutarı 50 Milyon TL; motorlu kara taşıtları yan sanayinde yatırım tutarı 1 Milyon TL
40	361	Mobilya imalatı (sadece plastikten imal edilenler hariç)	1 Milyon TL
41	5510.1.01, 5510.2.01, 5510.3.02, 5510.5.02, 5510.5.04	Oteller	3 yıldız ve üzeri

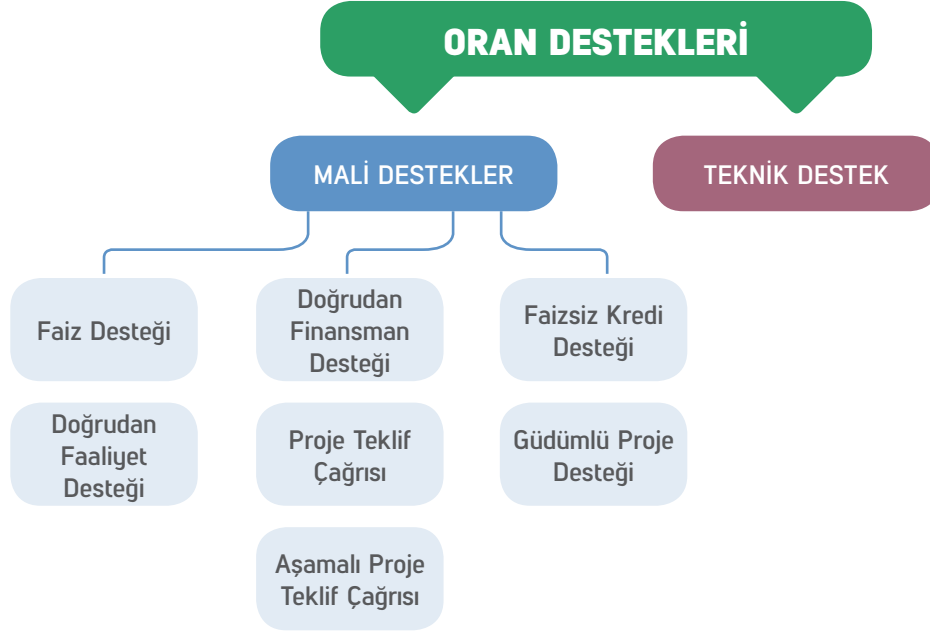
Sektör Kodu	US-97 Kodu	Bölgesel Teşviklerden Yararlanacak Sektörler	4. Bölge
42	5510.3.01	Öğrenci yurtları	100 öğrenci
43	6302.0.01	Soğuk hava deposu hizmetleri	500 metrekare
44	6302.0.03	Lisanslı depoculuk	1 Milyon TL
45	80 (809 hariç)	Eğitim hizmetleri (okul öncesi eğitim hizmetleri dâhil, yetişkinlerin eğitilmesi ve diğer eğitim faaliyetleri hariç)	500 Bin TL
46	8511.0.01-05, 8511.0.99, 8531.0.01-03	Hastane yatırımı, huzurevi	Hastane: 500 Bin TL Huzurevi: 100 kişi
47		Akıllı çok fonksiyonlu teknik tekstil	500 Bin TL
48		Atık geri kazanım veya bertaraf tesisleri	500 Bin TL
49		Kömür gazı üretimi (sentez gazı)	50 Milyon TL
50		Seracılık	10 dekar

ORTA ANADOLU KALKINMA AJANSI (ORAN) DESTEKLERİ

ORAN Kalkınma Ajansı tarafından her yıl çağrı dönemleri içerisinde başvuruları kabul edilmek üzere KOBİ statüsündeki işletmelere ve kamu kurumlarına hibe şeklinde destekler sağlanmaktadır.

Özel sektör tarafından gerçekleştirilmesi planlanan yatırımlarda, ajans tarafından belirlenen, bölgenin öncelikli sektörlerine hitap edecek mali destekler sunulmaktadır.

Sivas İlinde ORAN Destekleri

DİĞER DESTEKLER

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

T.C. BİLİM, SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

T.C. GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
BAKANLIĞI

TKDK

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu

ORAN KALKINMA AJANSI SİVAS YATIRIM DESTEK OFİSİ

ORAN Kalkınma Ajansı bünyesindeki Sivas Yatırım Destek Ofisini bölge illerinde özel kesimdeki yatırımcıların yatırım işlerinin takip edilmesi ve izlenmesi, yatırımcıların önüne çıkan engellere çözüm bulunması, bölge illerinin yatırım imkânlarının yurtiçi ve yurtdışında tanıtılması, bölgedeki işletmelerin kurumsal kapasitelerinin artırılması ile ilgili eğitim ve toplantıların düzenlenmesi, bölgede yenilikçi üretim kapasitesinin artırılmasına dair çalışmalar yapan birim olarak tanımlamak mümkündür.

Yatırım Destek Ofisi personeli, mevzuatta belirtilen görev ve sorumlulukları çerçevesinde ajansa başvuran kişi ve kurumlara bilgilendirme yapmaktadır. İçerik olarak ajans desteklerinin yanı sıra diğer kurumların hibe programları ya da yatırım teşvik uygulamaları hakkında olan bu bilgilendirmeler, belirli bir finansal kaynağa sahip girişimcilerin uygun yatırım alanlarına yönlendirilmesi ya da belirli yatırım konularında başvuran girişimcilerin, yatırıma uygun finansal kaynaklara yönlendirilmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir. Yatırım düşüncesiyle ajansımıza başvuran kişi ya da kurumların talepleri halinde, finansal konular dışında yatırıma elverişlilik anlamında her türlü veri temini de ajansımız tarafından direkt ya da dolaylı olarak sağlanmaktadır.

YATIRIMLARINIZ İÇİN
SİZİ SİVAS'A
BEKLİYORUZ

ORAN Orta Anadolu
Kalkınma Ajansı
Central Anatolia Development Agency

KAYSERİ Mevlana Mah. M.K.P. Bulvarı. No: 79 Kat: 5-6
Kocasinan - Kayseri / TÜRKİYE
Tel.+90 352 352 67 26
Fax.+90 352 352 67 33
E-Posta: info@oran.org.tr

SİVAS Akdeğirmen Mah. Höllüklük Cad.
No: 39, 58040, SİVAS
Tel: +90 346 222 0800
Fax: +90 346 222 0820

YOZGAT Medrese Mahallesi, Hastane Caddesi,
İş Bankası Üstü, 5. Kat YOZGAT
Tel: +90 354 217 6726
Fax: +90 354 217 6726

oran.org.tr